

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

104. An Monachi satisfaciant præcepto Divini Officij, si privatim recitent
juxta Ritum Breviarij Romani? Ex part. 11. tract. 2. & Misc. 2. resolut. 64.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

Communitas quæ coalescit ex utroque totum officium legit. Hinc sic. Ergo vel dicta Communitas legit officium sibi conueniens, vel non; si legit officium sibi conueniens, satisfecit debite; ergo neuter peccauit venialiter. Si legit officium Diuinum; sed sibi non conueniens satisfecit quoad substantiam, & quoad modum deliquit, ergo & peccauit venialiter. Ergo uterque peccauit venialiter, quia supponitur eodem consilio conuenisse vt legerent Horas, & utrumque æquè potuisse hanc actionem impedire: Quis autem non videat esse absurdum asserere illum peccare venialiter, qui attente & deuotè totum officium legit? quis ignoret socij obligationes alteri comparari per accidens? Manet igitur neutrum peccauisse venialiter.

4. Confirmatur. Si recitans cum habente dispensationem vtendi Breuiario breuiori, non satisfacit; ergo nec recitans cum blæso, & balbutienti semiproferente verba satisfacit, hoc nemo admittet; ergo nec illud ex quo deducitur. Consequentiæ bonitas constat, quia blæsus habet dispensationem omitendi magnam Officij partem non solum à natura, sed etiam ab Ecclesia, cuius præcepta sunt prudentia, & cuiuslibet capacitati accommodata: imprudens enim esset Pontifex, qui balbutienti indiceret exactam omnium verborum prolationem.

5. Hinc constat secularem Clericum, & Religiosum, aut duos Religiosos diuersorum Ordinum sine venialis culpæ scrupulo posse simul recitare iuxta Rubricas alterutrius Breuiarij, Hucusque Carumuel.

Sup. hoc infra in Refol. 103. §. 2. ad medium.

6. Sed tu cogita, nam vnusquisque tenetur recitare secundum formam sui Breuiarij, vt patet ex Bullis Pontificiis appositis in principio Breuiarij Romani, & aliorum Breuiariorum Monasticorum, & in flagrantibus grauiissimas penas. Ergo Sacerdos secularis si alternatim recitet Horas Canonicas, v. g. cum Carmelitano, relinquit suum Breuiarium, & recitat iuxta formam Breuiarij Carmelitani; Ergo non videtur satisfacere præcepto: Et ita hanc sententiam docet Castus Palaus, 1. r. 1. disp. 2. punct. 2. n. 2. Et licet probabiliter asserant aliqui officium pro officio valere, hoc tamen intelligendum est de officio, quæ in vnusculiusque Breuiario continentur: Vno tamen, vel altero die recitare secundum formam alterius Breuiarij, non esse peccatum mortale, asserunt Nauarrus, Raphaël de la Torre, & Valquez penes Palaum *ubi supra*.

Sup. hoc in Ref. seq. ad medium, & vers. Imò contra.

RESOL. CII.

An Regulares, vel alij, relicta consuetudine vel Religionis, vel Ecclesie, secluso aliquo præcepto, possint priuatim Officium Diuinum secundum Breuiarium Romanum recitare?

Et an si Clericus secularis vno, vel altero die diceret Officium per aliud Breuiarium à Romano, v. g. Breuiarium S. Dominici, &c. peccaret mortaliter? Ex p. 2. tr. 12. Ref. 10.

Sup. hoc in duabus Ref. seq. & in Refol. 3. seq. in principio, §. 1. & §. 2. Sed, & pro dispensat. in hoc casu supra in tr. 2. Refol. 51. §. 1. vt. post medium, vers. si vero.

§. 1. Negatiuè respondent communiter Doctores, quos citat, & sequitur Augustinus Barboza in collect. tom. 2. lib. 3. tit. 41. cap. 1. num. 10. Sed mihi probabilis videtur etiam contraria sententia, quam docet Portel. in dubijs regular. ver. Hora Canonice, num. 6. Rodriguez in summa tom. 3. c. 195. num. 2. Lessius lib. 2. cap. 73. dub. 12. numer. 74. Emanuelè Sà verb. Hora, num. 6. vbi sic asserit: Extra chorum potest quisque dicere Officium Romanum. Et ratio est: quia talis adest consuetudo. Secundò, quia Pius V. etiam insinuet in Bulla, non esse

mutandum Officium publicum ducentorum annorum absque consensu Episcopi, vel Capituli; nihil tamen dicit de priuato tacite, ergo permittit illud mutari. Imò contra Garlam de beneficijs, tom. 1. part. 3. cap. 1. num. 150. & alios, si aliquis Clericus secularis vno, vel altero die diceret Officium per aliud Breuiarium à Romano, verbi gratia, per Breuiarium sancti Dominici, &c. puto ita recitando non peccate mortaliter: quia cum hæc mutatio parua sit, non videtur notabiliter aduersari menti Summi Pontificis. Et ita docet Ioan. de la Cruz in Direct. conscient. part. 1. præcept. 3. all. 3. dub. 4. concl. 2. Nauarrus cap. 19. num. 217. & Reginaldus tom. 1. lib. 18. cap. 12. num. 171. præp. 3. vbi asserit, tunc peccare ita recitatem, quando talis permutatio Breuiarij viris doctis, & pijs nimia appareret.

RESOL. CIII.

An Regulares extra Chorum possint vti Breuiario Romano, vel alterius Religionis? Ex p. 3. tr. 1. Ref. 35.

§. 1. Regularem qui vitur proprio Religionis suæ Breuiario, non posse vti Romano extra chorum, docet Suarez de Relig. tom. 2. lib. 4. c. 23. num. 9. Azorius tom. 1. lib. 10. cap. 11. quæst. 1. in fine, & alij.

2. Sed ego alibi contrariam sententiam docui, & nunc iterum doceo, cum DD. ibi citatis, quibus nunc addo Hieronymum Rodriguez in compen. 99. Regular. resolut. 24. num. 34. qui etiam cum Miranda in manual. Prælat. tom. 1. q. 37. art. 13. resoluunt posse Minores, & consequens alios Regulares extra Conuentum recitare cum Monachis aliorum Religionum per sua Breuiaria virtute concessionis Innocentij I. id indulgentis, & sic v. g. Benedictinus potest recitare Horas Canonicas cum Dominicano, si extra Conuentum reperitur cum Breuiario Fratrum Prædicatorum, & dictum priuilegium Innocentij IV. non reuocari per Bullam Pij V. tenent DD. citati, vnde in praxi secura erit eorum sententia.

RESOL. CIV.

An Monachi satisfaciant præcepto diuini Officij, si priuatim recitent iuxta Ritum Breuiarij Romani? Ex. p. 11. tr. 2. & Misc. 2. Refol. 64.

§. 1. Negatiuè respondet Pasqualigus in 99. moral. cens. 3. quæst. 225. per totam. Primò, quia ita declarauit Sacra Rituum Congregatio: Cuius declarationis tenor est; Sacra Rituum Congregatio censuit & declarauit, omnes Monachos, & Moniales, qui & quæ militant sub Regula Sancti Benedicti posse, & debere vti Breuiario Benedictino nuper de mandato Sanctissimi Domini nostri Papæ edito pro omnibus Religiosis, qui militant sub Regula S. P. Benedicti, non obstante quod aliqui exempti in præteritum vti fuerint Romano, vel alio Breuiario. Et ita declarauit die 14. Ianuarij 1616. A. Mar. Episcop. Cardin. Cal. I. P. Mugantius Secret. Sacræ Congregationis.

2. Secundò, quia si quis obligatus ad recitandum secundum Breuiarium Romanum, recitaret secundum aliud Breuiarium non satisfaceret obligationi; vt declarauit Pius V. in dicta Bulla præfixa Breuiario, ibi, Statuentes, quoscumque qui horas Canonicas

Canonicas ex more, & ritu ipsius Romanae Ecclesiae, iure vel consuetudine dicere, vel psallere debent, propositis penis per Canonicas sanctiones constitutis in eos, qui Diuinum officium quotidie non dixerint, ad dicendum & psallendum possunt in perpetuum horas ipsas diurnas, & nocturnas ex huius Romani Breuiarii praescripto, & ratione omnino teneri, neminemque ex iis, quibus hoc dicendum, psallendumque munus necessario impositum est, nisi hac sola formula satisfacere possent. Si ergo non satisfacit, mortaliter peccat. Ergo cum mutare officium ex vsu Romano in Alium sit peccatum mortale quoad eos, qui tenentur secundum ritum Romanum recitare, erit etiam mortale mutare Monasticum in Romanum quoad eos, qui tenentur secundum ritum Monasticum recitare, cum militet eadem ratio, atque adeo eadem iuris dispositio, *il- ludo ad leg. Aquil. & l. Naua. §. fin. ff. nau. cauones, & l. Titio ff. de iuris. Ita Pasqualigus.*

3. Verum ego contrariam sententiam olim tanquam probabilem docui, & nunc iterum contra Pasqualigum doceo, & me citato tenet Caramuel in *Theol. Regul. disp. 109. numer. 1392.* & me citato Marcus Vidal in *Arca Theol. Moral. tit. de Hor. Canon. Inquis. 2. numer. 43.* qui citat Suarez, Sanchez, & Lessium, quibus adde etiam me citato Patrem Magistrum Lezanam in *summ. tom. 3. verb. Breuiarium numer. 3.* vbi sic ait? Quamuis quilibet Religiosus teneatur, etiam sub mortali, dicere Horas Canonicas iuxta Breuiarium pro suo Ordine approbatum; iuxta Romanum videlicet, illi qui eo vntur, & iuxta Benedictinum, Dominicanum, & Carmelitanum, horum Ordinum Religiosus, quod maxime tenet verum quoad Chorum, cum pro illo magis vigeat hoc praecceptum. Nihilominus, prout plures probabiliter credunt, praedicti Benedictini, Dominici, & Carmelitani, & quicumque alij extra Chorum recitantes, possunt vti Breuiario Romano, nisi in ipsorum Religionibus sit prohibitio de hoc. Ratio est, non solum quia cum Ecclesia Romana sit mater omnium Ecclesiarum, id est consummare se illi semper licitum videtur, sed etiam, quia Pius V. in Bulla, *Quod a nobis*, quae est 64. inter Constitutiones ipsius in 2. tom. Bullar. ordinauit, vt Breuiarium Romanum a se editum ab omnibus reciperetur, ab hoc onere excepti eos, qui a ducentis annis alij Breuiarij vtebantur, adiciens, quod si illud velint recipere, possunt vti illo vti in Choro, si ita Episcopi; & toti Capituli magis placuerit. Ex hoc enim denotatur, quod ad vtiendum illo extra Chorum non requiratur consensus Episcopi, vel Capituli; ac per consequens, quod possint illo vti priuatim extra Chorum. Ita ille, qui limitat hanc sententiam nisi sit circa hoc specialis prohibitio in Religione, vt est in sua Religione Carmelitana.

4. Idem etiam docet Pellizzarius in *Man. Regul. tom. 1. tract. 5. capite 8. sect. 1. numero 18.* Quia enim, an Regulares, qui non tenentur vti Romano Breuiario, possint eo vti extra Chorum, etiam sine consensu Superioris & Capituli, si in Choro vntur proprio Breuiario. Et respondet non vultimprobabile, quod possint, stando praesice in Bulla Pij V. Et probatur, quia ex vna parte Pius V. in illa sua Bulla non adstringit habentes Breuiarium ante annos 200. receptum, ad vtiendum nouo Breuiario, sed solum permittit, vt non teneantur vti nouo Breuiario, darque facultatem, vt si velint vti nouo, id facere possint, etiam in Choro; modo ad id habeant consensum Episcopi, & vniuersi Capituli: ex alia parte talis consensus Episcopi, & Capituli requiritur solum ad seruandum Breuiarium nouum in Choro, non autem ad illud seruandum extra Chorum: & sic quando Pius V. loquens de vsu noui Breuiarij, dicit, vt id in Choro dicere, & psallere possint permittimus; subintelligenda videtur dictio, *Etiam* praemittenda ante verba illa, *in Choro*, ita vt legatur, vt id etiam in Choro dicere; &c. quomodo cum dicto, *Etiam*, sit ampliatiua, sensus erit omnibus Ecclesiasticis habentibus Breuiarium ante 200. annos receptum, tam saecularibus, quam Regularibus permitti vsu Breuiarij noui, non solum extra Chorum, sed etiam in Choro; dummodo quoad hoc posterius ad sit consensus Episcopi & Capituli, modo supra explicato.

5. Quae limitatio merito requiritur ad vtiendum nouo Breuiario in Choro, non autem ad vtiendum extra Chorum in priuata recitatione; cum vsus Breuiarij noui in publica recitatione facienda in Choro sit res longe maioris momenti, adeoque non nisi cum magna consideratione (qualis supponi potest, interueniente consensu Episcopi, & Capituli) induci debet. Et certe quod ante verba illa, *in Choro*, subintelligi debeat dictio, *Etiam*, inde constat, quod alioqui sequitur Breuiarium nouum de consensu Episcopi, & Capituli posse quidem adhiberi in Choro ab habentibus Breuiarium antiquum ante 200. annos receptum, non item extra Chorum: cum alioqui consensus sufficiens ad recitandum in Choro iuxta Breuiarium Romanum, a fortiori sufficere debeat ad recitandum extra Chorum, quod vti que patet esse absurdum. Videbitur autem hoc absurdum, si ante verba illa, *in Choro*, non subintelligamus dictionem, *Etiam*, quare ea omnino videtur subintelligenda stante doctrina Felini alios referentis in *cap. Significasti numero 10. & seqq. de foro compet.* quod theoria Iuris habet cessare argumentum a contrario sensu, cum ex eo sequitur absurdum, seu contrarium Iuris, quod euenit in praesenti casu. Huc vsque Pellizzarius.

6. Vnde ex his patet responsio ad Declarationem Sacrae Congregationis, de qua etiam non constat authentice, nempe interpretandum esse ad mentem Pij V. de recitatione publica, & non priuata, quod probatur auctoritate Patris Lezanae, qui vbi supra fecit mentionem de dicta declaratione Sacrae Congregationis, quam adducit Pasqualigus; & tamen hoc non obstante tenuit tanquam probabiliter affirmatiuam sententiam. Ergo secundum Lezanam dicta Declaratio loquitur tantum de recitatione in Choro, & non priuata; nam alioquin Lezana docuisset contra id quod determinauit Sacra Congregatio.

RESOL. CV.

An Regulares extra Chorum satisfaciant praeccepto persoluendi Horas Canonicas secundum Breuiarium alterius Religionis.

Et quid quoad Communitatem in recitando Officium Romanum, vel alterius Communitatis, & Religionis. Ex. p. 7. tr. 11. & Misc. 2. Ref. 8.

§. 1. P Vto probabiliter contra aliquos Regulares extra Chorum satisfacere praeccepto, si recitent iuxta Breuiarium Romanum, vt ego asserui in *part. 1. tractat. de Horis Canonicis Resol. 10. Li. Quae hic est cet etiam probabiliter contrarium asserat Lezana (supra Resol. 102. & in aliis in QQ. Regular. tom. 1. capite decimo secundo eius prima num. 18. Sed difficultas est, an hoc etiam procedat*

Sl 2 si